

УДК 640.42"364"

Касьянова К.О.¹, Корнієнко О.М.²

¹ студ. гр. МТЕ-111 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ РОЗМІЩЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ЧАСУ

Війна в Україні суттєво вплинула на всі сфери життя, включаючи діяльність підприємств розміщення. Багато підприємств сфери розміщення змушені були припинити свою роботу через руйнування, окупацію, та бойові дії загалом. Проте, деякі підприємства розміщення продовжують працювати, надаючи послуги як українцям, які вимушені були покинути свої домівки, так і іноземним громадянам, які приїжджають в Україну.

Туристична індустрія під час війни зазнала багато проблем. Військові дії призводять до небезпеки, що значно впливає на рішення туристів відвідати прикордонні території та Україну загалом. Війна принесла з собою руйнування та окупацію, що дуже послабило туристичний потік до деяких місць. Вплив на економічний розвиток країни, що призводить до зменшення інвестицій у туристичний сектор, з часом може суттєво вплинути на рівень якості готельних послуг та призвести до його зниження.

Метою дослідження є аналіз впливу воєнного часу на діяльність підприємств розміщення в Україні. Актуальність дослідження полягає в тому, що війна в Україні триває, і підприємства розміщення потребують чіткого розуміння, як їм адаптуватися до нових умов ведення бізнесу.

За даними Державної служби статистики України, у 2022 році Україну відвідали 2,8 мільйона туристів, що на 70% менше, ніж у 2021 році 9,5 мільйона [1]. Причиною зниження туристів безпосередньо є бойові дії та небезпека, війна призвела до значного погіршення економічної ситуації в Україні. Зростання цін, безробіття та невизначеність щодо майбутнього негативно вплинули на можливість українців подорожувати. Незважаючи на складну ситуацію, українська туристична галузь потроху відновлюється. У 2023 році статистика потроху зростає, та саме внутрішній туризм став основним у відновленні. Українська влада вживає заходів для забезпечення безпеки туристів у регіонах, де немає активних бойових дій. Також в умовах війни набирають популярності нові види туризму такі як: агротуризм та гастрономічний туризм. За прогнозами експертів, кількість туристів може сягнути 50% від довоєнного рівня.

Підприємства розміщення, так само зазнали сильної шкоди. За даними Державної служби статистики України, станом на 1 грудня 2023 року в Україні було зареєстровано 24,7 тисяч закладів розміщення, а у 2021 році було зареєстровано 32,3 тисячі. Так само рівень завантаженості номерів у 2023 році склав 32,4%, що менше, ніж у 2021 році 49,2%. Середня ціна за номер у 2023 році склала 1 245 грн, а у 2021 році 946 грн [2].

Загальна кількість платників податків, які займаються туристичною діяльністю, за рік скоротилася на 17%. При цьому зафіксовано, що кількість юридичних осіб зменшилася на 14%, а фізичних – на 18%. Найбільша частка надходжень до держбюджету за минулий рік сплачена готелями – 898 млн грн. Однак ця сума все ж на 30% менша ніж у 2021 році. Тоді до бюджету надійшов 1 млрд 288 млн грн [2].

Готелі, туристичні бази й кемпінги в 10 регіонах України показали зростання податкових надходжень у перші три місяці 2023 року. Найбільше зростання в Чернівецькій області – туристичні суб'єкти сплатили 5,1 млн грн податків. Це на 98% більше, ніж за аналогічний період 2022 року. Найбільший спад надходжень до бюджету від туристичної галузі стався у шести регіонах, які перебувають у зоні активних бойових дій. У Луганській області – на 100%, Херсонській – на 97%, Донецькій – на 87%, Запорізькій – на 79% [4].

Більше ніж удвічі зросли надходження від кемпінгів та стоянок для житлових автофургонів. У порівнянні з аналогічним періодом у 2022 податки склали 2,302 млн грн проти 1,407 млн грн. Однак в порівнянні з 2021 роком, коли до бюджету було сплачено 2,761 млн грн, податки від діяльності цих засобів розміщення знизилися [2].

Вплив війни суттєво негативно вплинув на діяльність підприємств розміщення. Кількість закладів та номерів значно скоротилася, а рівень завантаженості номерів значно знизився. У будь-якому випадку,

підприємства починають пристосовуватись до таких умов, що є дуже важливе зараз, адже після війни продовжити економічне відновлення стане ще більш критичним завданням.

Багато готелів та закладів зазнали руйнувань, немала частина була окупована, це спричинило припинення їх діяльності та втрати туристів. Проте деякі готелі намагаються адаптуватися до воєнних умов, надаючи прихисток та підтримку ВПО, які були вимушені залишити свої домівки через війну. Значна частина підприємств розміщення в Україні, зокрема в безпечних регіонах, продовжують спрямовувати зусилля на залучення іноземних туристів, проводячи різні рекламні кампанії, як наприклад відпочинок в Закарпатті. Слід зазначити, що потрібно акцентувати увагу на рівні якості, нестабільна ситуація може спричинити проблеми з підтриманням високого рівня якості готельних послуг.

Підприємства в галузі туризму активно працюють над створенням нових туристичних маршрутів, розвитком готельного господарства та інфраструктури, щоб забезпечити комфорт та безпеку для відвідувачів. У цей період важливо також підтримувати міжнародні зв'язки та співпрацю для привертання іноземних туристів та інвестицій. Незважаючи на виклики, які виникають під час війни, розвиток туризму може стати ефективним інструментом для відновлення економіки та зміцнення позицій країни.

Підприємствам слід акцентувати увагу на безпеці своїх гостей та персоналу, під час війни та після неї, перш за все потрібно думати про безпеку. Бути більш гнучкими та адаптовуватись до змін у світі та країні. Пропонувати якісні послуги за конкурентними цінами, та добре навчати персонал, і також важливим буде слідування за інноваціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/index.html> (дата звернення 13.03.2024).
2. Державне агенство розвитку туризму України. - Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/blog/u-2022-roci-nadhodzhennya-do-derzhbyudzhetu-vid-turistichnoyi-galuzi-skorotilisya-mayzhe-na-31> (дата звернення 13.03.2024).
3. Корнієнко О. М. Туристична галузь України: стан та шляхи відновлення / О. М. Корнієнко, Т. С. Кукліна, М. О. Біленко // Інвестиції: практика та досвід. - 2022. - № 22. - С. 68-73.
4. Шаріпов О. Готелі й турбази в Чернівецькій області цьогоріч сплатили на 98% більше податків, у Києві – падіння надходжень на 47%. - Режим доступу: <https://forbes.ua/news/goteli-i-turbazi-u-chnivetskiy-oblasti-tsogorich-splatili-na-98-bilshe-podatkov-u-kyevi-padinnya-nadkhodzen-na-47-11052023-13613> (дата звернення 13.03.2024).